

ГЛАВА
Марсовского сельского
поселения Дрожжановского
Республики Татарстан
муниципального района

Татарстан Республикасы
Чүпрәле муниципаль районы
Марс авыл җирлеге
БАШЛЫГЫ

422472 с. Нижний Каракитан, ул. Ленина, 30 тел. (84375) 31-1-36

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

КАРАР

Түбән Каракитә авылы

2016 елның 20 июне

№ 13

Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Марс авыл җирлеге башлыгының 2014 елның 5 апрелдәге 37 номерлы «2014-2016 елларга Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Марс авыл җирлегенең коммуналь инфраструктурасы системаларын комплекслы үстерү «муниципаль программасын раслау турында»гы карарына үзгәрешләр кертү турында

Муниципаль хокукый актларны гамәлдәге законнарга туры китерү максатларында карар бирәм:

Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Марс авыл җирлеге башлыгының 05.04.2014 ел, № 37 «Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Марс авыл җирлегенең коммуналь инфраструктурасы системаларын комплекслы үстерү «муниципаль программасын раслау турында» гы карарына түбәндәге үзгәрешләрне керттегә:

1) карарның исемдә һәм текстында «2014-2016» санын «2014-2021»санына алмаштырырга;; 2) программада: исемдә һәм алга таба текст буенча «2014-2016» санын «2014-2021»санына алмаштырырга.

Марс авыл җирлеге башлыгы
Чүпрәле муниципаль районы:

Р. Р. Мостафин

Карар Белән Расланды:
Башкарма комитет җитәкчесе
Марс авыл җирлеге
Чүпрәле муниципаль районы
Татарстан Республикасы
2016 елның 17 июне, № 13

Ярдәмче

«Коммуналь инфраструктура системаларын комплекслы үстерү Марс авыл җирлеге Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы 2014-2021 елларга»

Программа паспорты

Программаның исеме	"2014-2021 елларга Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Марс авыл җирлегенең коммуналь инфраструктурасы системаларын комплекслы үстерү" ярдәмче программасы (алга таба-Программа)
Программаны эшләү өчен нигезләр	"Коммуналь комплекс оешмалары өчен тарифларны җайга салу нигезләре турында"30.12.2004 ел, № 210-ФЗ Федераль закон(26.12.2005 ел, № 184-ФЗ, 19.12.2006 ел, № 258-ФЗ Федераль законнар редакциясендә);
Программаның заказчысы	ТР Чүпрәле муниципаль районы Марс авыл җирлеге башкарма комитеты
Программаны эшләүчеләр	ТР Чүпрәле муниципаль районы Марс авыл җирлеге башкарма комитеты
Программаны Башкаручылар	ТР Чүпрәле муниципаль районы Марс авыл җирлеге башкарма комитеты
Программаның Максатлары	- жылылык белән тәэмин итү системаларын үстерү һәм модернизацияләү. су белән тәэмин итү, ташландык суларны агызу һәм каты көнкүреш калдыкларын күмү (утильләштерү) ; - гамәлдәге нормалар һәм стандартлар таләпләренә туры китереп, кулланучыларны коммуналь хезмәтләр белән сыйфатлы һәм ышанычлы тәэмин итү; - кулланучылар өчен коммуналь хезмәтләр бәясен тотрыкландыру; - су ресурсларыннан рациональ файдалану һәм энергия саклау
Программаның Бурычлары	Халыкка коммуналь хезмәтләр күрсәтүнең сыйфатын һәм ышанычлылыгын арттыру, гамәлдәге төзелеш урыннарында коммуналь инфраструктураны үстерү һәм модернизацияләү, аларның торышын яхшыртуның һәм торак төзелеше күләмнәрен арттыруның максатчан параметрларын тәэмин итү өчен мөмкинлекләр тудыру: - җиһазлар эшендә аварияләр һәм баш тартулар санын киметү; - челтәрләрнең үткөрү сәләтен арттыру; - коммуналь инфраструктура системаларында югалтуларны киметү; - мораль искергән һәм физик яктан искергән җиһазларны алыштыру; - гамәлдәге кешеләргә тоташтыру мөмкинлеген тәэмин итү сетям новым застройщикам.
Программаны тормышка ашыру вакыты	2014-2021 еллар
Программа чаралары системасы	- жылылык белән тәэмин итү, су белән тәэмин итү, ташландык суларны агызу һәм каты көнкүреш калдыкларын утильләштерү (күмү) системаларын төзү һәм модернизацияләү чаралары

<p>Программаның үтөлешен контрольдә тоту һәм оештыру системасы</p>	<p>Ярдәмче программа Чүпрәле муниципаль районының Марс авыл җирлеге территориясендә тормышка ашырыла. Ярдәмче программаның координаторы-Чүпрәле муниципаль районының Марс авыл җирлеге башкарма комитеты. Программаның үтөлешен контрольдә тотуны Чүпрәле муниципаль районы Марс авыл җирлеге башкарма комитеты үз вәкаләтләре чикләрендә, законнар нигезендә башкара</p>
<p>Программаны финанслау күләмнәре һәм чыганаclarы</p>	<p>Финанслауның гомуми күләме: - 2,623 млн. сум , шул исәптән ТР бюджеты – 0,6 млн. сум.; Чүпрәле муниципаль районы бюджеты: - 0,8 т. сум.; Марс авыл җирлеге акчасы: 1,45 млн. сум..</p>
<p>Планлаштырылган нәтижеләр</p>	<p>- күрсәтелә торган торак-коммуналь хезмәтләренң ышанычлылыгы һәм сыйфаты; - коммуналь инфраструктура оешмаларының эшчәнлеге, торак-коммуналь хужалык системасында ягулык-энергетика һәм су ресурсларын куллану нәтижелелеге; - Чүпрәле муниципаль районы Марс авыл җирлегенең инвестицияләр жәлеп итүчәнлеген арттыру.</p>

Программаның максатлары һәм бурычлары

Әлеге ярдәмче программа Чүпрәле муниципаль районының Марс авыл җирлеге халкына, оешмаларына һәм предприятиеләренә коммунал хезмәтләр күрсәтүнең бөтен системасын сыйфатлы итеп үзгәртүгә юнәлдерелгән.

Подпрограмма ресурслар һәм сроклар буенча үзара бәйләнгән чаралар комплексы булып тора һәм торак-коммунал өлкәне модернизацияләүнең Гомумроссия принципларына нигезләнә. Шуңа күрә аларны гамәлгә ашыру өчен федераль, региональ һәм муниципаль хакимият органнары гамәлләрен координацияләү таләп ителә. Ул куелган бурычларны хәл итүдә халык, банклар, коммерция һәм муниципаль оешмалар да катнаша.

Подпрограмма бурычларын хәл итү ТКХ өлкәсендә агымдагы финанслау кысаларында мөмкин түгел, ул шактый зур һәм озак вакытка исәпләнгән чыгымнар таләп итә, бу исә бюджет акчалары чикле булу һәм торак һәм коммунал хезмәтләргә тарифлар үсешен тоткарлау шартларында, булган акчаларны һәм ресурсларны максимал нәтиҗәле куллануны, махсус инструментларны куллануны һәм ярдәмче программаны гамәлгә ашыру өчен финансларны җәлеп итү механизмнарын булдыруны таләп итә.

Ярдәмче программа бурычларын кыска вакытлы хәл итү моның өчен максатчан методны куллануның максатка ярашлыгын билгели, чөнки бурычлар үзләре: федераль максатчан программаларны формалаштыруның өстенлекле юнәлешләре арасына керә, ә аларны хәл итү халыкның тормыш сыйфатын яхшыртырга, тормыш белән тәэмин итү системаларының өзлексез эшләве белән бәйле гадәттән тыш хәлләрне булдырмый калырга, торак-коммунал хужалыкны тотрыклы һәм нәтиҗәле үстерү өчен шартлар тудырырга мөмкинлек бирә; тармакара һәм ведомствоара характерда йөреләр һәм федераль үзәк катнашыннан башка хәл ителә алмый;

бер финанс елы циклендә хәл ителә алмый һәм шактый бюджет чыгымнары таләп итә;

комплекслы характерга ия, ә аларны хәл итү Чүпрәле муниципаль районының социаль иминлегенә, гомуми икътисадый үсешенә һәм житештерүнең үсешенә сизелерлек уңай йогынты ясаячак;

торак-коммунал хужалыкның энергия сыйдырышлылыгын киметергә мөмкинлек бирәчәк.

Чүпрәле муниципаль районы Марс авыл җирлегенең социаль-икътисадый үсешен тәэмин итү өчен әлеге ярдәмче программаның максаты булып түбәндәгеләр тора: Чүпрәле муниципаль районының Марс авыл җирлеге халкына, предприятиеләренә һәм оешмаларына коммунал инфраструктураның ышанычлы һәм нәтиҗәле эшләвенә карап, норматив сыйфатлы коммунал хезмәтләр белән тәэмин итү. Шуңа бәйле рәвештә, программаның төп бурычлары түбәндәгечә билгеләнә:

1. Төзекләндерү дәрәжәсен, коммунал ресурсларны (жылылык, су, электр, газ белән тәэмин итү һәм ташландык суларны агызу) житештерү һәм куллану нәтиҗәлелеген арттыру, яңа механизмнарны керту юлы белән.
2. Коммунал инфраструктура эшенең нәтиҗәлелеген һәм ышанычлылыгын, аны масштаблы оптимизацияләү һәм кулланучылар өчен коммунал ресурсларның үтемлелеген тәэмин итүдә модернизацияләү юлы белән арттыру.

"Теплосервис»ЖЧЖ 3 котельныйга хезмәт күрсәтә:

1. Марс урта гомуми белем бирү мәктәбе;

2. "Татар Бизнесе башлангыч гомуми белем бирү мәктәбе»МБМУ;
3. 1 котельный Марс авыл җирлеге балансында.

Жылылык энергиясен төп кулланучылар булып тора:

- бюджет (100%) ,

2014 елда жылылык энергиясен җитештерү һәм куллану балансы

Жылылык белән тәэмин итүче предприятие	жылылык энергиясен эшлөп чыгару, мең Гкал	жылылык энергиясен җибәрү, мең Гкал	кулланучылар
			Бюджет оешмалары, мең Гкал
"Теплосервис»ЖЧЖ	0,389	0,389	0,389
Барлығы	0,389	0,389	0,389

Жылылык энергиясе чыганаclarын модернизацияләү.

Агрегатларның ышанычлы һәм экономияле эше-җиһазларның һәм челтәрләрнең су-химия режимын үтәү. Булган традицион җайланма эзерләү су таләп итә, зур капитал һәм эксплуатацион чыгымнар. Реагентларны дозалау өчен автоматлаштырылган җайланмалар куллану бу чыгымнарны шактый киметергә мөмкинлек бирә. Шулай ук вакытта суның коррозиягә каршы активлыгы кими, элек булган катламнар акрынлап бетерелә, җиһазларны эксплуатацияләү вакыты һәм ремонтка чор арта.

Кулланучыларга жылылык җибәрүне арттырырга мөмкинлек бирүче котельныйларны модернизацияләү эшләре бара. Автоматиканың һәм газ горелокларының яңа төрләр, химвод эзерләү җайланмаларын, ешлык-җайга салынулы электр үткәргече булган насосларны куллану котельныйларны тулысынча автоматлаштыру һәм диспетчерлаштыру мөмкинлеген бирә, бу исә эксплуатация чыгымнарын, үзкыйммәтен, шуңа бәйле рәвештә жылылык энергиясенә тарифларны киметергә мөмкинлек бирәчәк. КПД югары булган газ казаннары белән казаннарны алмаштыру, мәгариф, сәламәтлек саклау һәм башка бюджет оешмаларының котельныйларында жылылык исәпләү приборларын урнаштыру эшләре башкарылачак.

Казаннарны һәм исәпкә алу приборларын алыштыру газ чыгымын киметергә мөмкинлек бирәчәк.

Котельныйларны модернизацияләгәндә, насос агрегатларын заманча һәм икътисади яктан отышлы җитештерүдә куллану күздә тотыла.

Жылылык энергетикасы объектларын модернизацияләүнең адреслы исемлеге

№	Чараның исеме	Кирәкле инвестицияләр	Чыгымнар еллар буенча, мең сум.		Искәрмә
			2014 г.	2021 г.	
2	Марс мәдәният йортында газ казаннарын алыштыру	370,00		2021г.	

Жылылык-энергетика хужалыгы буенча нәтижелер:	370,00			
---	--------	--	--	--

Жылылык-энергетика хужалыгы буенча барлыгы 370 млн. сум, шул исәптән.

Көтелгән нәтижелер

Газ куллануны киметү;

Электр энергиясенә 1 Гкал эшләп чыгаруға чагыштырма чыгымы.

Транспортлаганда югалтулар кимиячәк;

Эксплуатация чыгымнарын киметү;

Суүткәргеч-канализация хужалыгы

Су белән тәэмин итү.

Эчәргә яраклы су-халыкның тормыш-көнкүрешен тәэмин итүнең кирәкле элементы, аның сыйфатына һәм сыйфатына кешеләрнең сәламәтлеге һәм санитар-эпидемиологик иминлек дәрәжәсе бәйле. Халыкны норматив сыйфатлы һәм житәрлек күләмдә эчәргә яраклы су белән тәэмин итү проблемасы хәзерге вакытта илнең күп кенә төбәкләре өчен иң төп проблемаларның берсе булды. 2015 елда «Чиста су» программасына керергә.

Су хужалыгын модернизацияләүнең төп юнәлешләре

Марс авыл жирлегеннән файдаланучыларны сыйфатлы су белән тәэмин итү проблемасын хәл итү өчен Марс авыл жирлегендә суүткәргеч һәм канализация челтәрләрен төзү буенча проект-смета документациясе эшләргә кирәк.

Программа чараларын тормышка ашыру ярдәм итәчәк:

кулланучылар өчен коммуналь хезмәтләрнең үтемлелеген саклау;

кулланучыларга хезмәт күрсәтү (Су белән тәэмин итү һәм ташландык суларны агызу) сыйфатын, ышанычлылыгын арттыру;

су белән тәэмин итү һәм ташландык суларны агызу хезмәтләре житештерүнең экологик куркынычсызлык дәрәжәсен күтәрү;

коммуналь комплекс оешмаларының инвестицион жәлеп итүчәнлеге.

Программаны тормышка ашыруның экологик нәтижелелеге факторлар жыелмасы буларак билгеләнә:

әйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынтыны минимальләштерү (атмосферага һәм су объектларына пычраткыч матдәләр чыгару һәм ташлау күләмнәрен киметү, канализация чистарту корылмаларының утильләштерелә торган калдыклары күләмен киметү), коммуналь комплекска инвестицияләр жәлеп итү һәм табигый ресурслардан рациональ файдалану.

Житештерү һәм куллану калдыклары белән идарә итү

Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының Марс авыл жирлегендә калдыкларны жыю, утильләштерү һәм эшкәртү буенча эшләрнең торышына анализ ясап, алга таба үстерү өчен барлыкка килә торган калдыкларның 100% ын жыеп алырга мөмкинлек бирә торган нәтижә ясарга мөмкин:

1. Контейнер майданчылары төзү, кол-30 данәдән артык.
2. 85 данә в - 0,8 м3 чүп контейнерлары сатып алу.

№	Чаралар исеме	Бәя, млн. сум	Тормышка ашыру елы
I. Система комплексного управления отходами			
1	30 данәдә контейнер майданчыклары тәзү.	0,6	2014-2021
2	85 данә в - 0,8 м3 чүп контейнерлары сатып алу.	0,340	2014-2021
3	Биотермик чокырларны ремонтлау 3 данә	0,7	2014-2021
4	Каты көнкүреш калдыклары майданчыгын чүпләү һәм киртәләр	0,3	2014-2021
Барлығы:		1,94	

Калдыклар белән эш итү өлкәсендәге чараларны тормышка ашыру хисабына ирешелгән булырга тиеш:

селектив жыюны керткәндә калдыклар санын киметү хисабына каты көнкүреш калдыкларын бетерү чыгымнарын киметү;

каты көнкүреш калдыклары полигонында утильләштерелә торган калдыкларны максималъ киметү;

очсызлы икенчел чимал алу, куллану продуктлары житештерү исәбенә энергия-ресурсларны саклау чараларын тормышка ашыру;

төбәктә экологик хәлне яхшырту, барлыкка килгән калдыкларны жыю һәм чыгару (санкцияләnmәгән чүплеklәрне бетерү) 100% исәбенә.